

WSTĘP

Celem opracowania Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie w 2000 r. jest przedstawienie podstawowych tendencji na lokalnym rynku pracy

Dążąc do ustalenia cech charakterystycznych bezrobocia na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie, analizę oparto o kryteria: wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, płci i okresu pozostawania bez pracy bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie.

Znajomość tych cech umożliwia ocenę skuteczności działań podjętych przez Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie w celu przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego negatywnych skutków.

Analiza sporządzona została w układzie problemowym.

Opracowanie oparte zostało w większości na danych źródłowych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

I. Ogólna charakterystyka działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie w 2000 r.

Na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie po okresie stabilizacji poziomu bezrobocia w 1994 r. od roku 1995 następował systematyczny spadek zarówno liczby zarejestrowanych bezrobotnych jak i stopy bezrobocia. Jednakże od czerwca 1998 odnotowywano systematyczny, comiesięczny wzrost liczby bezrobotnych. Wprawdzie stan bezrobotnych na koniec 1998 r. był zdecydowanie niższy niż na koniec 1997 r. (o 8,2%), niemniej jednak od tego momentu bezrobocie wzrasta.

W roku 2000 zjawisko rejestrowanego bezrobocia podlegało dalszym, niekorzystnym zmianom przejawiającym się dużym wzrostem liczby bezrobotnych. Na koniec 2000 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych ukształtowała się na poziomie 5.502 osoby tj. o 24,6 % więcej niż na koniec 1999 r. Osiągnięty został poziom bezrobocia nie notowany od 1996 r.

Na zmiany te istotny wpływ miały wdrażane reformy: ustrojowa państwa, ubezpieczeń społecznych i służby zdrowia, a przede wszystkim zwolnienia z zakładów pracy, w tym zwolnienia grupowe.

Łagodzeniu skutków bezrobocia sprzyjały skoordynowane, konsekwentne i skuteczne działania PUP w Lesznie zarówno w sferze usługowej, jak i ekonomicznej, a także organizacyjnej.

W 2000 r. – podobnie jak w latach poprzednich - celami o charakterze nadrzędnym dla PUP były:

- zwiększenie skuteczności zatrudnieniowej instrumentów rynku pracy,
 - zwiększenie efektywności na płaszczyźnie ekonomiczno-finansowej,
 - rozwój i podniesienie skuteczności działania urzędu pracy jako instytucji,
- a w konsekwencji zmniejszenie skali bezrobocia. Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie były zatem zorientowane w szczególności na dynamizację rynku pracy i doskonalenie modelu funkcjonowania systemu urzędów pracy.

Rok 2000 był w sferze organizacyjnej dla Urzędu Pracy okresem trudnym pod względem finansowym, czasem wielkiej zmiany w związku z wejściem w struktury samorządowe

W sferze zarządzania w urzędzie pracy w roku 2000 r. podstawowym elementem były - podobnie jak w 1999 r. – kontrakty zadaniowe. Wcześniej przyznane zostały środki Funduszu Pracy wg algorytmu określonego w zarządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Obowiązywała też zasada wyznaczania konkretnych – wymiernych celów realizowanych w sposób zdecentralizowany, na które środki określił Prezes KUP po rozpatrzeniu przygotowanych przez PUP programów.

W 2000 r. PUP realizował również program „ABSOLWENT ‘99” i „ABSOLWENT 2000” służący ograniczaniu skali bezrobocia wśród absolwentów szkół wszystkich typów. Program ten zakładał przygotowanie absolwentów do samodzielnego poszukiwania pracy m.in. poprzez tzw. Warsztaty w klubie pracy, tworzenie miejsc pracy i staży dla absolwentów.

Wdrażane były Standardy usług ...

Dążąc do jak najpełniejszej realizacji postawionych przed urzędem pracy zadań intensyfikacji pośrednictwa pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie kontynuował w 2000 r. działania związane z marketingowym modelem funkcjonowania służby zatrudnienia. W założeniu model ten nastawiony jest na realizację potrzeb klienta: pracodawcy i bezrobotnego, na analogicznych

zasadach – metodach zarządzania i metodach pracy jak w firmach działających w ramach gospodarki rynkowej – elastyczne reagowanie na zmiany na lokalnym rynku pracy.

W celu prawidłowej realizacji szkoleń dla bezrobotnych PUP w Lesznie stosował procedury realizacji szkoleń z uwzględnieniem ustawy o zamówieniach publicznych oraz roczne diagnozy potrzeb szkoleniowych.

W związku z tym, iż w decydującym stopniu miernikiem użyteczności urzędu pracy jest pośrednictwo pracy, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie jego organizacja i metodyka działania ukierunkowana była głównie na zwiększenie aktywności osób bezrobotnych. Pośrednicy pracy realizowali to zadanie poprzez dokonywanie segmentacji populacji bezrobotnych wg kryterium dotychczasowych zachowań na rynku pracy i adresowanie wybranych programów do poszczególnych grup bezrobotnych. Należy podkreślić, że działania podejmowane przez PUP na rzecz bezrobotnych nacechowane były zindywidualizowanym podejściem do osób pozostających bez pracy.

Ważną sferą działań pośredników PUP w Lesznie było wizytowanie zakładów pracy w celu gromadzenia wiedzy o zakładach pracy i pozyskiwania ofert pracy.

Działania urzędu związane z rozpoznawaniem problemów lokalnego rynku pracy realizowane były również w oparciu o miesięczne, kwartalne i półroczne analizy sytuacji na rynku pracy, systematyczny monitoring Kontraktu Zadaniowego, programu ABSOLWENT '99, i ABSOLWENT 2000, monitoring wydatków środków Funduszu Pracy.

2. INFORMACJA O STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA W POWIECIE

2.1. Ocena zmian w poziomie i stopie bezrobocia

2.1.1 Poziom i dynamika bezrobocia

Procesom transformacji systemowej i restrukturyzacji gospodarki zapoczątkowanym w 1990 r. niemal od początku towarzyszył gwałtowny wzrost bezrobocia. Widoczną oznaką trudnej sytuacji na rynku pracy było pojawienie się nadwyżki siły roboczej i stałe rozszerzanie skali bezrobocia rejestrowanego.

W początku lat dziewięćdziesiątych bezrobocie rosło. W końcu 1993 r. liczba bezrobotnych w rejonie wzrosła na koniec roku do 7.172 osób. Był to najtrudniejszy okres, który wciąż rzutuje na sytuację na rynku pracy.

W następstwie ożywienia gospodarczego oraz intensywnych działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia, liczba pozostających bez pracy zaczęła się systematycznie obniżać, osiągając w końcu maja 1998 r. poziom najniższy od 1993 r. – 2.554 osoby. Jednakże od czerwca 1998 r. następuje systematyczny wzrost liczby bezrobotnych, który utrzymywał się nieprzerwanie do końca 2000 r.

W końcu grudnia 2000 r. na terenie powiatu leszczyńskiego w urzędzie pracy zarejestrowanych było 5.502 bezrobotnych, w tym 3.307 kobiet. Ponadto w ewidencji pozostawało 513 osób uprawnionych do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego (zgodnie z art.37ł Ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu nie mają one obowiązku zgłaszania się do powiatowego urzędu pracy w celu potwierdzenia swej gotowości do podjęcia pracy; a na szkolenie, do prac interwencyjnych lub robót publicznych powiatowy urząd pracy może skierować te osoby tylko za ich zgodą) oraz 142 osoby odbywające szkolenie lub staż pracy (bezrobotny absolwent kierowany jest na staż pracy na podstawie umowy między powiatowym urzędem pracy a pracodawcą; w okresie jego odbywania absolwentowi przysługuje stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych).

Od 1993 r. systematycznie przez 5 lat spadała liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Rejonowym / Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie. W 1999 r. nastąpił gwałtowny wzrost liczby bezrobotnych i niejako powrót do poziomu z roku 1996. Liczba bezrobotnych w 1999 roku wzrosła w porównaniu do grudnia 1998 r. aż o 1.452 osoby, tj. o 49%, natomiast w 2000 r. – w odniesieniu do grudnia roku poprzedniego – o 1.088 osób, tj. o blisko ¼ (24,6%). Obserwujemy zatem dalszą tendencję wzrostową jednakże tempo tego wzrostu było już wolniejsze.

Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 1993 – 2000 na obszarze działania PUP/RUP w Lesznie przedstawia poniższa tabela:

Stan na dzień 31 XII	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba bezrobotnych	7.172	6.676	5.829	4.743	3.226	2.962	4.414	5.502

Średnio miesięcznie w PUP w Lesznie w roku 1999 zarejestrowanych było 5.062 osoby bezrobotne, a w 1999 r – 3.841, w 1998 r. - 2.823, w 1997 – 3.840 osób bezrobotnych.

Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 1999 – 2000 na obszarze działania PUP przedstawia poniższa tabela:

Powiat	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych /stan na dzień/		Spadek /wzrost (w osobach)	Dynamika XII 1999 =100 %
	31 XII 1999	31. XII 2000		
Leszno	4.414	5.502	1.088	124,6

Należy zaznaczyć, że zmiany na rynku pracy charakteryzujące się głównie wzrostem bezrobocia zachodziły nie tylko na rynku leszczyńskim, ale również w powiatach stanowiących wcześniej obszar województwa leszczyńskiego. Podobne tendencje obserwowane były także w skali kraju.

Sytuację obrazuje poniższa tabela

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (stan na dzień)		Wzrost / spadek (w osobach)	Dynamika 1999 r. =100%
	31 XII 1999	31 XII 2000		
PUP Gostyń	4.910	5.220	+ 310	106,3
PUP Kościan	2.285	3.200	+ 915	140,0
PUP Rawicz	2.962	3.118	+ 156	105,3
PUP Leszno	4.414	5.502	+1.088	124,6

2.1.2 Stopa bezrobocia. Zmiany w poziomie bezrobocia.

Syntetycznym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia wyrażająca procentowy udział bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo. W końcu grudnia 2000 r. kształtowała się ona na poziomie 10,3 % i była wyższa o 2 p-ty procentowe w stosunku do grudnia 1999 r. (8,3%); w kraju wzrost wyniósł 1,9 p-ktą, stopa bezrobocia wynosiła na koniec 2000 roku 15% (13,1 – 1999 r., 10,4% - w roku 1998, 10,5% - w roku 1997, 13,2% - w roku 1996).

Zmiany stopy bezrobocia w latach 1993 –1999 na obszarze działań RUP / PUP w Lesznie przedstawia poniższa tabela:

Stan na dzień 31 XII	1993 r.	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Stopa bezrobocia	14,0	13,7	11,9	9,3	6,5	6,1	8,3	10,3
Spadek (-) / wzrost (+) w porównaniu do roku poprzedzającego /w punktach procentowych/	-	- 0,3	-1,8	-2,6	-2,8	-0,4	+2,2	+ 2,0

Stopa bezrobocia w ciągu 5 lat od 1993 -1998 nieprzerwanie malała na obszarze funkcjonowania PUP. Jednakże w 1999 r. – w porównaniu do 1998 r. - wzrosła o ok. 2,4 pp. W kolejnym roku – 2000 nadal wzrastała.

Zmiany w poziomie bezrobocia stanowią wypadkową działania dwóch zmiennych: napływu do bezrobocia i odpływu z bezrobocia.

Napływ do bezrobocia przedstawia liczbę bezrobotnych, którzy w danym okresie sprawozdawczym zostali zarejestrowani w powiatowym urzędzie pracy.

Liczbę bezrobotnych, którzy zostali zarejestrowani w latach 1993 – 2000 w RUP/PUP w Lesznie przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	1993 r.	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych	6.022	6.512	6.636	6.212	5.278	4.535	6.054	7.158
Spadek /wzrost w odniesieniu do roku poprzedniego		490	124	- 424	-934	-743	1.519	1.104
Dynamika w %		108,1	101,9	93,6	85,0	85,9	133,5	118,2

Po początkowym wzroście (do roku 1995) liczby nowo rejestrujących się w urzędzie pracy przez trzy kolejne lata odnotowywano spadek, w roku 1999 ponownie nastąpił gwałtowny wzrost. Wzrost ten utrzymywał się też w roku 2000. W 2000 r. do ewidencji urzędu pracy wpisano 7.158 osób, tj. o 1.104 osoby więcej, niż w roku poprzednim. Wzrosła liczba rejestracji osób poprzednio pracujących - o 30,6%, (o 1.211 osób) zmniejszyły się natomiast rejestracje osób dotychczas niepracujących (mimo większego m.in. napływu absolwentów).

Znaczący wpływ na wzrost ogólnej liczby nowych rejestracji zwłaszcza w pierwszych miesiącach 1999 roku miała reforma służby zdrowia i ubezpieczeń społecznych, która w istotny sposób zmieniła motywacje ludzi do rejestrowania się w urzędzie pracy, czynili oni to z obawy przed utratą świadczeń służby zdrowia.

Na uwagę zasługuje fakt, iż wśród osób rejestrujących się w urzędzie ponad 4.585 osób, tj. 64,1% ogółu zarejestrowanych, uczyniło to po raz kolejny, czyli wcześniej byli już bezrobotnymi. W porównaniu do roku ubiegłego odsetek tej grupy wzrósł o 1,7 p.p.

Średnio miesięcznie w roku 2000 r. w PUP w Lesznie rejestrowało się 597 bezrobotnych podczas, gdy w roku w 1999 r. – 505, 1998 – 378, a w 1997 r. – 440 bezrobotnych.

O blisko 30% wyższy był niż w roku poprzednim odpływ z bezrobocia.

W 2000 roku urząd pracy wyłączył z ewidencji 6.070 osób, tj. o 1.372 osoby więcej niż w roku 1999.

Liczbę bezrobotnych, którzy zostali w latach 1993 – 2000 wyłączeni z ewidencji bezrobotnych prowadzonej przez RUP /PUP w Lesznie przedstawia poniższa tabela:

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba bezrobotnych wyłączonych z ewidencji	5.354	7.008	7.483	7.298	6.795	4.799	4.698	6.070
Różnica /w osobach/ w stosunku do roku poprzedniego		1.654	475	- 185	- 497	- 1.996	- 101	+1.372
Dynamika w %		130,9	106,8	97,5	93,2	70,6	97,9	129,2

Z powodu podjęcia pracy wyłączono z ewidencji w roku 2000 – 3.902 osoby, tj. 1.161 osób więcej niż przed rokiem. Podejmujący pracę stanowili 64,3% ogółu osób wykazywanych jako odpływ z bezrobocia i stanowili wyższy udział jak w roku poprzednim (w 1999 r. – 58,3%, w 1998 r. - 53,8%).

Liczbę bezrobotnych, którzy zostali w latach 1993 – 2000 wyłączeni z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy przedstawia poniższa tabela:

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba wyłączeń z ewidencji z powodu podjęcia pracy	2.149	2.657	4.086	4.057	3.744	2.580	2.741	3.902
Udział w ogólnej liczbie wyłączeń /%/	40,1	37,9	54,6	55,6	55,1	53,8	58,3	64,3
Dynamika rok poprzedni = 100%		123,6	153,8	99,3	92,3	68,9	106,2	142,4

Stosunkowo liczną populację wśród bezrobotnych wyłączonych z ewidencji urzędu pracy stanowiły osoby, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy. Grupa ta obejmuje bezrobotnych, którzy nie stawili się w urzędzie pracy w wyznaczonym terminie. W całym roku było to 1.357 osób, stanowiły one 22,4% ogółu wyłączonych z ewidencji. W porównaniu do 1999 roku liczba osób nie potwierdzających gotowości do podjęcia pracy wzrosła - o 39,3% (o 383 osób).

Rok	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba wyłączeń z ewidencji z powodu nie potwierdzenia gotowości do pracy	2.343	1.826	1.381	974	1.357
Udział w ogólnej liczbie wyłączeń /%/	32,1	26,9	28,8	20,7	22,4
Dynamika rok poprzedni = 100%		77,9	75,6	70,5	139,3

Z powodu rozpoczęcia szkolenia lub stażu wyłączono z ewidencji 396 osób, a z powodu nabycia uprawnień do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego 18 osób. Obie te grupy stanowiły 6,8% ogółu wyłączonych.

Warto nadmienić, jest to zjawisko, które nasiliło się w roku 2000. W całym roku 277 osoby zarejestrowały się jako osoby uprawnione do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego.

Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 99 osób, tj. o 12 osób mniej niż w 1999 r. – 1,6% ogółu wyłączeń.

Z innych przyczyn (zostali skierowani do odbycia zasadniczej służby wojskowej, zastępczej służby poborowych lub na przeszkolenie w zakresie obrony cywilnej, wyjechali na okres dłuższy niż 30 dni, nie wykazują gotowości do podjęcia pracy ze względu na chorobę przez okres dłuższy niż 6 miesięcy, a ich stan zdrowia nie rokuje powrotu do pracy, aresztowani tymczasowo) zostało wyłączonych 175 bezrobotnych.

Z danych wynika, że na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy Lesznie w 2000 napływ do bezrobocia był wyższy niż odpływ o 1.088 osób tj. o 17,9%; podobnie w roku 1999 - napływ był wyższy od odpływu (o 1.356 osób tj. o 22,4%).

2.2. Ocena zmian w poziomie bezrobocia na wsi

Problem bezrobocia przyjął na wsi jakościowo inny wymiar niż w miastach. Miasta dysponujące rozleglejszym rynkiem pracy stwarzają mieszkańcom większe szanse na jej znalezienie niż ma to miejsce na obszarach wiejskich.

Wieś utożsamiana jest zazwyczaj z ludnością zajmującą się rolnictwem i pracującą we własnych gospodarstwach. Tymczasem coraz większą część jej mieszkańców stanowią osoby żyjące w rodzinach nie posiadających gospodarstw rolnych.

Bezrobotni wywodzący się ze wsi to obok byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych oraz państwowych i spółdzielczych placówek obsługi rolnictwa (SKR, POM) również osoby dojeżdżające wcześniej do pracy w okolicznych miastach. Spadła też liczba ludności dwuzawodowej, łączącej pracę w swoim gospodarstwie rolnym z pracą poza domem.

Bezrobotni mieszkańcy terenów wiejskich to także kolejne roczniki absolwentów, którzy po ukończeniu nauki w szkole nie mogli znaleźć zatrudnienia w mieście i wrócili do rodzinnych domów. W tej sytuacji wiele osób z konieczności zajęło się pracą w rolnictwie, powiększając bezrobocie ukryte na wsi, która staje się swoistą „przechowalnią” ludzi pozbawionych możliwości podjęcia innej pracy zarobkowej.

W 2000 roku do ewidencji urzędów pracy wpisano 2.729 bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 38,1 % ogółu nowo rejestrowanych. Więcej osób rejestrowało się niż podejmowało pracę. Pracę w analizowanym okresie podjęło 1.596 bezrobotnych mieszkańców wsi, co stanowiło 40,8% ogółu podjęć pracy - podobnie jak w roku ubiegłym.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosiła w końcu roku 2.118 osób, co stanowiło 38,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w 1999 roku – 38,3 %) Spośród bezrobotnych mieszkańców wsi blisko ¼ (386 osób) uprawniona była do pobierania zasiłku. Kobiety stanowiły 52,9% bezrobotnych na wsi (842 kobiet).

2.3. Struktura bezrobotnych

2.3.1 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według płci

Cechą charakterystyczną rynku pracy województwa jest przewaga kobiet w populacji bezrobotnych, tendencja ta obserwowana jest od kilku lat. W końcu grudnia stanowiły one 60,1% ogółu bezrobotnych, co oznacza spadek w porównaniu do 1999 roku o 2,3 p-kta procentowego (62,4%).

Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 1995 – 2000

Rok	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Liczba bezrobotnych ogółem	5.829	4.743	3.226	2.962	4.414	5.502
w tym: kobiety	3.509	3.186	2.201	2.007	2.756	3.307
Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	60,2	67,2	68,2	67,8	62,4	60,1

Kobiety przeważają wśród bezrobotnych we wszystkich miastach i gminach / gminach powiatu.

Mimo wysokiego udziału kobiet w populacji bezrobotnych, w nowych rejestracjach obserwuje się niemalże taki sam poziom jak mężczyzn; stanowiły one 50,6% ogółu nowo rejestrowanych.

Kobiety częściej niż mężczyźni tracili pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, stanowiły 56,5% tej grupy rejestrowanych w 2000 r., również w końcu roku udział kobiet wśród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy był znacznie wyższy niż mężczyzn i wynosił 74% ogółu pozostających w ewidencji (w roku 1999 – 80,6%).

Z dalszej analizy populacji bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu pracy w końcu 2000 r. wynika, że prawo do zasiłku posiadało 13,1% bezrobotnych kobiet i ponad 25,5 % mężczyzn. Kobiety przeważały wśród bezrobotnych mieszkańców wsi – blisko 60% oraz wśród bezrobotnych, którzy nie przekroczyli 44 roku życia - 63,2%.

Bezrobotne kobiety charakteryzują się wyższym poziomem wykształcenia niż mężczyźni; blisko 73% osób legitymujących się wykształceniem średnim stanowią kobiety, a spośród 96 rejestrujących się osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym 63 osoby (tj. 65,6%) to kobiety.

W populacji długotrwale bezrobotnych, kobiety zdecydowanie przeważają; stanowiły ponad $\frac{3}{4}$ ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, tj. o 6,2 p-ka procentowego mniej niż w końcu 1999 roku; dowodzi to poprawiającej się sytuacji kobiet na rynku pracy. Potwierdzeniem tej obserwacji może być stwierdzenie, że kobiety w równym stopniu co mężczyźni podejmują pracę.

Spośród ogółu bezrobotnych podejmujących pracę kobiety stanowiły równe 54,7%. Uwzględniając nowe rejestracje - w których połowa to kobiety - liczbę podjęć pracy przez kobiety (w tym samym stopniu co przez mężczyzn) nasuwa się wniosek, iż przewaga kobiet wynika z tendencji utrzymujących się w latach poprzednich. Świadczy o tym m.in. to, że na koniec 1998 r. kobiety stanowiły 67,8% ogółu bezrobotnych, w 1999 r. – 61,6%, a w 2000 r. – 60,1%. Wzrasta zatem aktywność zawodowa kobiet. Niekiedy niższa aktywność zawodowa kobiet często nie jest rezultatem wyboru, ale ograniczonych możliwości zatrudnienia, zwłaszcza po 35 roku życia.

2.3.2 Bezrobotni według wieku i poziomu wykształcenia

Jednym z najistotniejszych zagrożeń jest wysokie bezrobocie ludzi młodych. Obserwujemy jednak powolne przesunięcie bezrobocia do starszych kategorii wiekowych. Od 1990 r. osoby do 34 roku życia stanowią ok. 2/3 ogółu bezrobotnych; w końcu roku 1999 - 63,3%, a w 2000 – 59,5%. Osoby do 24 roku życia stanowiły 39,7% w 1999 r. (w 1998 r. - 39%), w 2000 – 36,1%.

Rok (stan na 31 XII)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba osób bezrobotnych do 24 r. życia: - ogółem	2.198	1.650	1.214	1.155	1.753	1.985
w tym: liczba absolwentów	468	181	192	339	456	548
Udział osób do 24 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych /%/	37,7	34,8	37,6	39,0	39,7	36,1

Mimo, że bezrobocie maleje w młodszych grupach wiekowych, populacja osób w wieku 18 - 24 lata ma jeszcze znaczny udział w ogólnej liczbie bezrobotnych – 36,1%.

W najstarszej grupie wiekowej - powyżej 45 roku życia pozostaje - 957 osób tj. 17,4% ogółu bezrobotnych. Jest to populacja stosunkowo nieliczna, ale osoby z tej grupy mają małe szanse na uzyskanie zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę korelację dwóch cech tzn. wieku i czasu pozostawania bez pracy zauważa się, że zjawisko bezrobocia długotrwałego nasila się w starszych grupach wiekowych. O ile w grupie 18 do 24 lat powyżej 12 miesięcy bez pracy pozostaje 23,2% bezrobotnych, w kolejnych grupach wskaźnik ten znacznie rośnie, osiągając np. 40,7% w grupie bezrobotnych od 35 do 44 roku życia, 39,9% w grupie wiekowej od 45-54 lat, 57,6% w grupie 45 - 54 lat oraz 42,3 % w grupie powyżej 55 lat (11 osób).

Szanse na rynku pracy zależą w ogromnej mierze od poziomu i rodzaju kwalifikacji. Im niższe wykształcenie i im węższe przygotowanie zawodowe, tym większe zagrożenie bezrobociem. Nie jest więc przypadkiem, że 2/3 bezrobotnych legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym lub podstawowym (z tego: 37,6% wykształceniem zasadniczym zawodowym tzn. 2.069 osób i 29,8% podstawowym, czyli 1.641 osoby; przy czym w porównaniu do ubiegłego roku spada udział osób z wykształceniem zawodowym, a wzrasta z podstawowym). Osoby z wykształceniem wyższym to 2,8% zarejestrowanych bezrobotnych (155 osób). Wzrasta ich liczba i udział wśród bezrobotnych. Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowią 23,2%, a z średnim ogólnokształcącym – 6,6% ogółu bezrobotnych w końcu roku.

Struktura bezrobocia według poziomu wykształcenia w roku 2000 nie odbiega zasadniczo od wskaźników w latach poprzednich i dowodzi utrwalania się tendencji do największego zagrożenia bezrobociem osób o najniższych kwalifikacjach zawodowych.

Bezrobocie długotrwałe w największym stopniu dotyczy osób bez kwalifikacji zawodowych; bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało 42% bezrobotnych z wykształceniem podstawowym, oraz 34,8% - z wykształceniem ogólnokształcącym. Warto dodać, że ponad 30% bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym również „pozostaje na bezrobociu” ponad rok.

Niekorzystnym zjawiskiem na rynku pracy jest wzrost odsetka osób długotrwałe bezrobotnych. W końcu roku bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawała 1/3 ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 1.826 osób (w roku 1999 - odpowiednio: 28,70 % i 1.267).

Udział długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 1995 – 2000 przedstawia poniższa tabela

Rok (stan na dzień 31 XII)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba osób bez pracy powyżej 12 miesięcy w tym:		1.597	1.213	978	1.267	1.826
liczba osób bez pracy powyżej 24 miesięcy		726	529	572	646	834
Udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy w ogólnej liczbie bezrobotnych /%/	31,6	33,7	37,6	33,0	28,7	33,2
Udział osób pozostających bez pracy powyżej 24 m-cy w ogólnej liczbie bezrobotnych /%/	14,0	15,3	16,4	19,3	14,6	15,2

W Lesznie i poszczególnych gminach udział osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem wynosił: od 28,9% w Rydzynie, 29,5 % w gminie Włoszakowice do 43,2% w gminie Wijewo, w pozostałych gminach: w Krzemieniewie – 31,4%, w Lipnie – 33,6%, w Lesznie – 33,2%, w Osiecznej – 35,0%, w Święciechowie - 36,9%, ..

W porównaniu do roku ubiegłego w populacji bezrobotnych wzrósł też odsetek osób pozostających bez pracy ponad 2 lata – 15,2% (rok poprzedni – 14,6%).

2.3.3 Bezrobotni według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy

Jedną z cech charakteryzujących przeszłość zawodową bezrobotnych jest staż pracy. Według stanu na koniec roku 2000 najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby o stażu pracy 1 - 5 lat – 1.239 osób (22,5%). Drugą grupą pod względem wielkości omawianego zjawiska byli bezrobotni o stażu pracy 10 - 20 lat – 1.193 osoby (21,7%). Stosunkowo liczną grupą bezrobotnych są też osoby bez stażu pracy - 1.053 osoby tj. blisko 1/5 ogółu bezrobotnych (19,1%). Mimo, iż niższy jest odsetek osób ze stażem pracy ponad 20 lat (12,6%), jednak ta grupa osób ma relatywnie mniejsze szanse na ponowne podjęcie pracy.

Bezrobociem długotrwałym najbardziej zagrożone są jednak osoby ze stażem pracy 10 –20 lat - w grupie tej 37% pozostaje bez pracy powyżej 1 roku.

2.3.4 Absolwenci

W 2000 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie zgłosiło się 1.632 absolwentów szkół ponadpodstawowych, tj. o 265 osób (19,4%) więcej niż w roku poprzednim.

Ilość rejestrujących się w RUP / PUP w Lesznie w latach 1993 – 2000 bezrobotnych absolwentów przedstawia poniższe zestawienie:

Rok (stan na dzień 31 XII)	1993 r.	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Liczba rejestrujących się absolwentów	738	805	993	628	876	1.172	1.367	1.632
Różnica w porównaniu do roku poprzedniego /w osobach/		67	188	- 365	248	296	195	265
Dynamika w %		109,5	123,4	63,2	139,5	133,8	116,6	119,4

Rejestrowani absolwenci stanowili 22,8% ogólnej liczby rejestrujących się w tym okresie (w 1999 r. – 22,6%). Najwięcej rejestracji notowano na przełomie czerwca i lipca oraz we wrześniu.

Pomijając fakt wyżu demograficznego, tak duży wzrost liczby rejestrujących jest zjawiskiem trudnym do jednoznacznej interpretacji w sytuacji, gdy absolwent nie jest uprawniony do zasiłku, a rejestracja nakłada na niego określone obowiązki. Zasadne wydaje się jednak stwierdzenie, że absolwenci coraz częściej postrzegają urząd pracy jako instytucję oferującą pomoc w poruszaniu się na rynku pracy, jako instytucję, dzięki której mogą zwiększyć się ich szanse na rynku poprzez skierowanie na szkolenie czy staż pracy bądź ułatwiającą uzyskanie zatrudnienia.

Struktura rejestrujących się absolwentów według poziomu wykształcenia przedstawiała się następująco:

Poziom wykształcenia	L. absolw. 1999 r.	Struktura %	L. absolw. 2000 r.	Struktura %	Dynamika
Ogółem	1.367	100	1.632	100	119,4
- wyższe	74	5,4	96	5,9	129,7
- polic. śr. zawod.	556	40,7	783	48,0	140,8
- L.O.	124	9,1	138	8,4	111,3
- zasadn. zawod.	606	44,3	569	34,9	93,9
- pozostałe	7	0,5	46	2,8	657,1

Spośród ogółu absolwentów zarejestrowanych w 2000 r. (1.054 osób) blisko 2/3 dokonało rejestracji po raz pierwszy.

Zatrudnienie w 2000 roku uzyskało 723 absolwentów, czyli o 10,2 % więcej niż w roku poprzednim (656). Pracę podjęło 34,6% absolwentów pozostających w ewidencji urzędu pracy w analizowanym roku (stan na koniec 1999 r. + nowo rejestrowani w 2000 r.). W roku ubiegłym wskaźnik ten wyniósł 38,5%.

Jedną z poważniejszych trudności związanych z zatrudnianiem absolwentów jest rozbieżność między oczekiwaniami pracodawców a umiejętnościami posiadanymi przez absolwentów. Na podstawie bieżących obserwacji przypuszczać można, że popyt na absolwentów rozwijać się będzie w kierunku absolwenta przygotowanego na tyle uniwersalnie, aby posiadał on możliwość szybkiego przyuczenia się do pracy w konkretnym zawodzie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2000 r. w PUP w Lesznie zarejestrowanych było 548 absolwentów. Stanowili oni 10% ogółu bezrobotnych (w 1999 r. – 10,3 %). Ich struktura według poziomu wykształcenia w latach 1996 – 2000 przedstawiała się następująco:

Poziom wykształcenia	Liczba absolw 1996 r.	Struktura %	Liczba absolw 1997 r.	Struktura %	Liczba absolw 1998 r.	Struktura %	Liczba absolw 1999 r.	Struktura %	Liczba absolw 2000 r.	Struktura %
Ogółem	181	100	192	100	339	100	456	100	548	100
- wyższe	12	6,6	4	2,1	19	5,6	24	5,3	47	8,6
- policealne śr. zawod.	90	49,7	86	44,8	124	36,6	151	33,1	217	39,6
- L.O.	33	18,2	21	10,9	32	9,4	53	11,6	49	8,9
- zasadn. zawod.	46	25,4	81	42,2	164	48,4	226	49,6	225	41,1
- pozostałe							2	0,4	10	1,8

W porównaniu do roku ubiegłego wzrósł odsetek zarejestrowanych absolwentów szkół wyższych o 3,3 p.p., szkół policealnych i średnich zawodowych – o 6,5 pp., szkół pozostałych – o 1,4 p.p.; zmniejszył się w ogólnej liczbie absolwentów udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych - o 8,5 p.p. i LO – o 2,7 p.p.

Bardzo poważnym problemem bezrobocia wśród absolwentów jest przechodzenie tej kategorii bezrobotnych do tzw. „długotrwale bezrobotnych” (zgodnie z ustawą utrata statusu absolwenta następuje po upływie 12 miesięcy od ukończenia szkoły lub uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu). Udział absolwentów jest faktycznie wyższy niż wynika to z danych statystycznych, ponieważ

absolwenci, którzy po roku od ukończenia szkoły stracili ten status, przesunięci zostali do grupy bezrobotnych dotychczas nie pracujących, bez prawa do zasiłku.

2.3.5 Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w ramach tzw. zwolnień grupowych)

Pozytywną tendencją na rynku pracy był stały od kilku lat spadek udziału bezrobotnych zwalnianych z przyczyn zakładu pracy. O ile w roku 1997 udział ten wynosił 4%, to w grudniu 1998 r. - 3,9%. Natomiast w 1999 r. nastąpił po raz pierwszy od pięciu lat wzrost udziału do 5,6%. W 2000 r. udział tej grupy utrzymał się mniej więcej na poziomie roku ubiegłego; wyniósł – 5,3% . Odnotowano wprowadzić niewielki spadek niemniej jednak wzrosła sama liczba z 247 do 292 osób

W okresie minionego roku w urzędzie pracy zarejestrowało się 315 osób, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. o 34,6% więcej niż w roku poprzednim (o 234 osoby). Stanowili oni 4,4% ogółu osób rejestrowanych w tym okresie.

Spośród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w roku 2000 zatrudnienie uzyskało 388 bezrobotnych, co stanowiło 9,9% ogółu podjęć pracy, w 1999 r. – 67 osób – 2,4%, w 1998 r. – 57 osób, czyli 2,2%, a w 1997 r. - analogicznie: 93 osoby i 2,5%. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy podejmujący pracę stanowili aż 69% ogółu bezrobotnych, którzy utracili pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy (stan na koniec 1999 r. + nowe rejestracje w 2000 r. = 562 osoby).

Na koniec okresu sprawozdawczego populacja bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy wynosiła 292 osób (w roku 1999 – 247osób). Stosunkowo małe rozmiary tych zwolnień wśród bezrobotnych związane mogą być oczywiście z ograniczeniem skali tego zjawiska. Jednakże obserwacja tego zjawiska wskazuje na inne przyczyny, a mianowicie wzrost zatrudnienia na czas określony oraz w pewnym stopniu z preferowaniem przez pracodawców innego trybu rozwiązywania umów o pracę (celem uniknięcia konsekwencji finansowych związanych ze szczególnymi zasadami rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy). Ponadto dane dotyczą osób z tzw. „zwolnień grupowych”

2.3.6 Bezrobotni zarejestrowani z prawem do zasiłku

W 2000 r. spośród nowo zarejestrowanych bezrobotnych 34,2% tj. 2.451 osób posiadało prawo do zasiłku (w 1999 r. -29,1% 1.761 osób, w roku 1998 – 2.343 osoby tzn. 20,9%, w 1997 r. – 2.072 osoby – 35,8%).

Z bezrobotnych rejestrujących się po raz pierwszy, prawo do zasiłku miało 34,6 % (99 -23,4%), a wśród rejestrujących się po raz kolejny – 34% (33,1%).

Liczba bezrobotnych uprawnionych do zasiłku w poszczególnych miesiącach oscylowała w granicach od 902 osób we wrześniu do 1.100 osób w końcu lutego 2000 r. Średnio miesięcznie 994 (w 1999 r. – 770) bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku, zatem miesięcznie o 224 osoby więcej pobierało zasiłek.

W końcu grudnia 2000 r. w ewidencji urzędu pracy pozostawało 995 osób uprawnionych do zasiłku; stanowili oni 18,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w poprzednim roku – 912 osób tj. 20,7%). Liczba zasiłkobiorców w porównaniu do stanu na koniec 1999 r. wzrosła o 9,1% (czyli – 83 osoby) natomiast ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych obniżył się o 2,6 pp.

Liczbę osób uprawnionych do zasiłku na koniec okresu sprawozdawczego w latach 1995 – 1999 przedstawia poniższa tabela:

Rok (stan na dzień 31 XII)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba osób uprawnionych do zasiłku	3.820	2.774	1.154	619	912	995
Udział zasiłkobiorców w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	65,5	58,5	35,8	20,9	20,7	18,1
Dynamika Rok poprzedni = 100%		72,6	41,6	53,6	147,3	109,1

W gminach – na koniec roku - udział zasiłkobiorców kształtował się na poziomie od 14,5% w gminie Włoszakowice, do 22,7% w gminie Lipno.

Miasto i gmina / gmina	Liczba bezrobotnych – ogółem	Liczba zasiłkobiorców	Udział zasiłkobiorców w ogólnej liczbie bezrobotnych
m. Leszno	3.164	568	18,0
Krzemieniewo	404	77	19,1
Lipno	229	52	22,7
Osieczna	412	84	20,4
Rydzyna	401	72	18,0
Święciechowa	428	74	17,3
Wijewo	125	19	15,2
Włoszakowice	339	49	14,5
Razem	5.502	995	18,1

Wśród uprawnionych do pobierania zasiłku przeważali w końcu roku bezrobotni mężczyźni - 56,4%, a odsetek bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku był wyższy w mieście Lesznie (57,1 % ogółu zasiłkobiorców) niż w powiecie – 42,9 %.

2.3.7 liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg gmin

Analiza terytorialnego zróżnicowania bezrobocia w układzie gmin pozwala stwierdzić, że wzrost liczby bezrobotnych w porównaniu do stanu na koniec 1999 r. zanotowano we wszystkich gminach oprócz Wijewa, w którym bezrobocie zmniejszyło się o 1 osobę. Największy wzrost nastąpił w gminie Krzemieniewo o 38,4%.

Liczbę bezrobotnych w latach 1998 – 1999 w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych 31 XII 1999 r.		Liczba bezrobotnych 31 XII 2000 r.		Dynamika 1999 r. = 100% /ogółem/
	Ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	
Leszno	2.581	1.637	3.164	1.912	122,6
Krzemieniewo	292	197	404	261	138,4
Lipno	187	107	229	126	122,5
Osieczna	318	190	412	238	129,6
Rydzyna	312	185	401	254	128,5
Święciechowa	322	206	428	251	132,9
Wijewo	126	64	125	65	99,2
Włoszakowice	276	170	339	200	122,8
Razem	4. 414	2.756	5.502	3.307	124,6

Udział bezrobotnych z poszczególnych miast i gmin / gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Lesznie obrazuje poniższe zestawienie:
(wg stanu na koniec 2000 r.)

Miejscow.	Leszno	Krzemieniewo	Lipno	Osieczna	Rydzyna	Święciechowa	Wijewo	Włoszakowice
Udział	57,5%	7,3	4,2	7,5	7,3	7,8	2,3	6,1

2.3.8. Bezrobotni według Europejskiej Klasyfikacji Działalności

Wśród populacji bezrobotnych podobnie jak w latach ubiegłych przeważają osoby, które przed zarejestrowaniem się w urzędzie pracowały zawodowo (w końcu grudnia) 2000 r. – 80,9%, a w końcu grudnia 1999 r. – 74%. Większość bezrobotnych poprzednio pracujących zatrudniona była w sektorze prywatnym – 4.717 osób, co stanowi blisko 91,2% tej grupy bezrobotnych. W porównaniu do 1999 r. liczba osób poprzednio pracujących w sektorze prywatnym wzrosła o 2.046 osób.

Analiza struktury bezrobotnych według sekcji EKD pozwala stwierdzić, że głównymi źródłami kreacji bezrobocia w 2000 r. tak jak w roku 1999 były: działalność produkcyjna – 20,3% (w 1999 r. – 27,8%), handel – 16,6% (w 1998 r. – 26,2%), budownictwo - 8,8% (w 1998 r. – 11,8%). Z tych trzech sekcji EKD pochodzi, tak jak w latach poprzednich, ponad 45% rejestrujących się bezrobotnych.

W porównaniu do roku poprzedniego w strukturze bezrobotnych na koniec 2000 r. wg EKD nie zaszły istotne zmiany. Na koniec 2000 r. struktura bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu według sekcji PKD układała się podobnie jak rejestracje. Z trzech sekcji PKD: przemysł, handel, budownictwo oraz z grupy osób dotychczas nie pracujących - pochodzi ponad 2/3 bezrobotnych.

2.3.9 Bezrobotni według zawodów i specjalności

Według stanu na dzień 31 grudnia 2000 r. zarejestrowani bezrobotni reprezentują **508 zawodów**. Mimo, iż trudno używać określenia grupa zawodowa wobec osób bez zawodu – to zostali oni ujęci w tej kategorii bezrobotnych dla zobrazowania skali zjawiska. 2.662 bezrobotnych, czyli 48,4% ogółu zarejestrowanych to przedstawiciele tylko 10 grup zawodowych. bez zawodu – 616 osób, sprzedawca -580 osób, referent (ekonomiczny, administracyjny, finansowy) – 354 osoby, krawiec, szwaczka – 263 osoby, ślusarz – 170 osób, kucharz – 159 osób, mechanik samochodowy – 157 osób, stolarz – 126 osób, sprzątaczką – 119 osób.

Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy województwa w końcu 2000 roku najliczniej reprezentowali następujące grupy zawodowe i zawody:

Zawód	Liczba bezrobotnych
Sprzedawca	580
Krawiec, szwacz	263
Referent (ekonomiczny, finansowy, statystyczny, administracyjny)	354
Kucharz	159
Ślusarz	170
Mechanik samochodowy	157
Stolarz	126
Sprzątaczką	119
Murarz	118
Bez zawodu	616

Duży odsetek wśród bezrobotnych stanowią osoby bez zawodu. W końcu grudnia 2000 r. takich osób było w ewidencji 616 tj. 11,2% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do analogicznego okresu 1999 r. odsetek osób bez zawodu zmniejszył się o 0,7 p.p.

Większość wymienionych wyżej zawodów także w roku ubiegłym zaliczała się do grupy najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych. Znamienny jest fakt, że w zawodach, w których jest najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych np. krawcowa i sprzedawca, jednocześnie najliczniej zgłaszane są oferty pracy. Jednak znaczna część bezrobotnych z tych grup zawodowych nie znajduje zatrudnienia, ponieważ często dzieje się tak, że kwalifikacje zawodowe i umiejętności kandydatów oraz ich wiek nie spełniają oczekiwań pracodawców. Stale brakuje natomiast ofert w zawodach rolniczych.

3. AKTYWNE DZIAŁANIA URZĘDÓW PRACY PRZECIWDZIAŁAJĄCE BEZROBOCIU I ŁAGODZĄCE JEGO SKUTKI

3.1. Pośrednictwo pracy

3.1.1 Oferty pracy

Jednym z najważniejszych czynników aktywizacji zawodowej jest sprawne i skuteczne pośrednictwo pracy.

Szanse na zwiększenie aktywności pośrednictwa uwarunkowane są pozyskaniem większej liczby ofert, skróceniem czasu ich zapełniania, a także podniesieniem trafności i skuteczności doboru kandydatów do pracy.

Osiągnięcie zamierzonego celu wymaga stałego utrzymywania i nawiązywania nowych kontaktów z pracodawcami. Duże znaczenie przywiązujemy do wizyt pośredników pracy w zakładach pracy, w trakcie których są pozyskiwane oferty pracy. W 2000 roku pośrednicy odbyli 784 wizyty w zakładach pracy, w trakcie których pozyskano 1.336 ofert, stanowiły one prawie 71% ogółu przyjętych ofert (bez ofert dotyczących stażu pracy dla absolwentów).

W 2000 roku do urzędu wpłynęło 2.029 ofert pracy (w 1999 roku natomiast 1.714) z tego 447 stanowiły oferty pracy subsydiowanej, natomiast 256 ofert było skierowanych do osób niepełnosprawnych. Średnio miesięcznie urząd dysponował 169 ofertami pracy.

Liczbę ofert pracy, które zostały zgłoszone w latach 1993 – 1999 w RUP / PUP w Lesznie przedstawia poniższa tabela:

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba zgłoszonych ofert pracy	1.086	1.580	2.229	2.516	2.291	1.816	1.714	2.029
Dynamika Rok poprzedni = 100%		145,5	141,1	112,9	91,1	79,3	94,4	118,4

Po trzy letnim wzroście liczby ofert, od roku 1997 systematycznie malała ilość ofert pracy zgłoszonych w urzędzie pracy. Wydaje się, że o ile mniejsza liczba ofert pracy w roku 1997 - nie tylko w urzędzie, ale i na rynku - może świadczyć o stabilizacji na rynku, to w następnych latach jest raczej wynikiem pogarszającej się sytuacji na rynku wyrażanej m.in. ograniczaniem zatrudnienia. W 2000 r. wydaje się, iż jest wynikiem krótkotrwałego zatrudniania pracowników, rotacji kadry w zakładach pracy.

Procent wykorzystania ofert w 2000 roku (stosunek podjęć pracy na skierowania PUP do liczby ofert zgłoszonych pracy) kształtował się na poziomie 86%; natomiast w 1999 wynosił 83%.

Ponad połowa ofert pracy została realizowana w ciągu 5-ciu dni.

Oferty pracy najczęściej dotyczyły pracowników fizycznych niewykwalifikowanych oraz stanowisk robotniczych głównie w zawodach jak: sprzedawca, krawiec-szwacz, murarz, kierowca, stolarz, malarz.

Charakterystyczny jest fakt, że w zawodach najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych np. sprzedawca, krawcowa, kucharz zgłaszanych jest najwięcej ofert pracy. Niestety ilość ofert jest niewystarczająca, aby zapewnić wszystkim zatrudnienie. Ponadto znaczna część bezrobotnych z tych grup zawodowych nie znajduje pracy, ponieważ przygotowanie zawodowe i umiejętności praktyczne, a niekiedy ich wiek, nie spełniają oczekiwań pracodawców.

Na jedną ofertę pracy przypadało w Lesznie i powiecie leszczyńskim w 2000 r. średnio 30 bezrobotnych, natomiast w latach poprzednich: 1999 r. – 26 bezrobotnych, 1998 r. – 18 bezrobotnych, w 1997 r. – 20 bezrobotnych.

3.1.2 Podjęcia pracy

Ogółem w 2000 r. pracę podjęło 3.902 bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, z tego 40% na skierowania wydane przez PUP. Należy podkreślić, że za pośrednictwem PUP pracę podjęło również 91 osób niepełnosprawnych poszukujących pracę.

Liczba podejmujących zatrudnienie w ciągu roku wahała się od 177 bezrobotnych w styczniu do 454 osób w październiku.

W latach 1993 – 1997 liczba podjęć pracy ogółem kształtowała się następująco:

Rok	Liczba podjęć pracy	Przeciętna miesięczna	Wskaźnik płynności rynku pracy *
1993	2.149	179	30,0
1994	2.657	221	39,8
1995	4.086	341	70,1
1996	4.057	338	65,3
1997	3.744	312	70,9
1998	2.580	215	56,9
1999	2.741	228	45,3
2000	3.902	325	54,5

* Przez „Wskaźnik płynności rynku pracy” należy rozumieć wyrażony w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie (definicja wg Krajowego Urzędu Pracy).

Jak wynika z przytoczonych danych liczbowych, mimo wzrostu podjęć pracy i wskaźnika płynności rynku pracy w roku 2000 obserwujemy wzrost stopy bezrobocia.

Podobnie jak w przypadku ofert pracy od roku 1997 zauważalna jest tendencja spadkowa liczby podjęć pracy. Wprawdzie w 1999 r., a następnie w 2000 r. nastąpił wzrost tej liczby jednak przy tak dużym napływie bezrobotnych jest on naprawdę niewystarczający i należy raczej mówić o zjawisku braku miejsc pracy.

Podjęcia pracy w 1997 - 2000 roku w RUP / PUP w Lesznie

Kategoria Pracy	1997 r.		1998 r.		1999 r.		2000	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Podjęcia pracy Ogółem	3.744	100	2.580	100	2.741	100	3.902	100
Praca Stała	2.180	58,2	1.340	51,9	1.031	37,6	*	*-
Prace interwencyjne	294	7,9	110	4,3	166	6,1	210	6,2
Roboty publiczne	140	3,7	23	0,9	55	2,0	25	0,6
Praca sezonowa	1.120	29,9	1.102	42,7	1.474	53,8	2.415	61,9
Pożyczka – uruchomienie działalności gospodarczej	10	0,3	5	0,2	15	0,5	13	0,3

* od 2000 r. prowadzona statystyka nie uwzględnia tych danych

Liczba podjęć pracy stałej zmniejszała się od 1997 r. W 1999 r. gwałtownie spadła: zmniejszyła się ona o 23,1% w porównaniu do roku 1998 (o 14,3 punkta procentowego). W roku 2000 odstępiono nawet od obowiązku sprawozdawczego z zakresu podjęć pracy stałej. Od 1999 r. zdecydowanie przeważa zatrudnienie krótkotrwałe, sezonowe, czyli zatrudnienie na czas określony. W 2000 r. utrzymuje się ten stan. W minionym roku stanowiło ono 61,9% ogółu podjęć pracy. Zjawisko to nasila się. Wynika stąd wnioszek, iż pracodawcy preferują zatrudnienie na czas określony, które nie pociąga za sobą istotnych zobowiązań finansowych w przypadku rozwiązania umowy (z różnych przyczyn). Nawet obowiązek zawarcia umowy na czas nie określony – o ile jest to 3 zawarta umowa z konkretnym pracownikiem nie zmienia tej sytuacji, gdyż umowy pierwsze zawierane są na okres np. 1 roku. Zatem ewentualne roszczenia pracowników - przy braku pewności pracodawców co do kondycji ekonomicznej ich firm w najbliższej przyszłości oraz obaw czy pracownik sprawdzi się na konkretnym stanowisku pracy - (dotyczy to nie tylko osób bezrobotnych kierowanych przez urząd) są niejako barierą w wiązaniu się na stałe z zatrudnianym pracownikiem. Skłania to do stwierdzenia, że względy finansowe (konieczność wypłacenia stosownych odpraw) przeważają nad dążeniem do stabilizacji kadrowej. Być może jest to system motywowania do efektywniejszej pracy poprzez stwarzanie sytuacji niepewności dalszego zatrudnienia.

W 2000 r. podobnie jak w roku 1999 liczba osób zatrudnionych przy udziale środków Funduszu Pracy była większa niż w 1998 r. Faktem jest też, że przy większym wspieraniu form zatrudnienia środkami Funduszu Pracy większa liczba osób bezrobotnych podejmuje pracę. Szczególnie istotne jest to w sytuacji braku ofert pracy, czyli mniejszej liczbie miejsc pracy. Należy podkreślić, że rozwijanie różnych form subwencjonowanego zatrudnienia okresowego ma na celu nie tylko przyrost miejsc pracy tylko w ujęciu statystycznym, ale umożliwia podtrzymywanie

aktywności zawodowej bezrobotnych, co może korzystnie wpłynąć na ich szanse na rynku pracy. Np. prace interwencyjne są również formą pomocy dla pracodawców, która w konsekwencji powinna stać się czynnikiem stymulującym do tworzenia nowych, stałych miejsc pracy, do zatrudniania pracowników na stałe.

Oceniając subwencionowane zatrudnienie trzeba też zaznaczyć, że wpływ na ich organizację w sensie liczbowym ma przede wszystkim wielkość środków FP. Jednakże istotnym elementem jest również przyjęta przez PUP polityka. W 2000 r. dostosowana do realiów polityka PUP (okresowo maksymalne skracanie okresu refundacji przy dopuszczalnej kwocie refundowanych kosztów wynagrodzeń i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia) przyczyniła się do większej liczby osób skierowanych do ww. form zatrudnienia.

Prace interwencyjne, roboty publiczne

W 2000 r. zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i z tytułu udzielonych pożyczek na uruchomienie działalności gospodarczej stanowiło 7,1% ogółu podjęć pracy (w roku 1999 – 8,6%).

Do prac interwencyjnych w 2000 roku skierowano 240 osób, co oznacza wzrost zatrudnienia w ramach tej formy aktywizacji bezrobotnych w porównaniu do roku poprzedniego o 44,6% (1999 r. - 166 osób).

Wydatki z Funduszu Pracy na tę formę aktywizacji bezrobotnych wyniosły w 2000 r. 264.522 zł i stanowiły 25,9% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Do robót publicznych skierowano w analizowanym okresie 25 osób, tj. o 54,6% mniej niż w roku 1999 (o 30 osób mniej). Z Funduszu Pracy przeznaczono na ten cel 110.253 zł, tj. 7,3% ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

W 2000 r. w podjęciach pracy przeważały, choć nieznacznie – kobiety (54,7%). Korzystnym zjawiskiem w 2000 r. jest właśnie równość pod względem podjęć pracy. W poprzednich latach przewaga mężczyzn w podjęciach pracy również nie była zauważalna: w 1998 r. – mężczyźni stanowili 48,3% ogółu podejmujących pracę, w 1997 r. – 49,7%.

Wśród bezrobotnych podejmujących pracę osoby poprzednio pracujące - stanowiły 68,8%, w nieco mniejszym stopniu byli to mieszkańcy wsi (40,7%) niż miast.

3.2. Aktywizacja zawodowa absolwentów

Różnymi formami aktywizacji zawodowej z udziałem środków Funduszu Pracy objęto w 2000 r. 376 absolwentów, tj. 18% ogółu absolwentów pozostających w ewidencji urzędu pracy (stan na koniec 1999 + nowe rejestracje w 2000 r.).

Z uwagi na to, iż barierą w zatrudnianiu młodzieży jest często brak doświadczenia zawodowego PUP skierował w 2000 r. 158 absolwentów na staż pracy w celu nabycia praktycznych umiejętności na konkretnym stanowisku pracy. Spośród absolwentów kończących staż – 55% znalazło zatrudnienie (138 osób). Z uwagi przede wszystkim na gotowość samych absolwentów do podjęcia stażu i samodzielne poszukiwanie przez nich atrakcyjnych dla nich miejsc stażowych PUP skierował na staż w 2000 r. mniej więcej tę samą co w roku ubiegłym liczbę

absolwentów (o 3 osoby więcej niż w roku poprzednim). Mimo iż zmniejszyło się zainteresowanie pracodawców stażami pracy odbywanymi przez absolwentów. (mniejsze zainteresowanie stażami organizowanymi na warunkach określonych przez PUP, a dotyczących zatrudnienia absolwentów po zakończeniu stażu). Należy zaznaczyć, iż absolwenci odbywający staż w zakładzie pracy (bez umowy o pracę) nie są zaliczani do osób bezrobotnych, choć absolwenci ci pobierają stypendium finansowane przez urząd pracy.

W 2000 r. wydatki z Funduszu Pracy na sfinansowanie staży wyniosły 423.609 zł i stanowiły 27,9% ogółu wydatków na aktywne formy.

W celu aktywizowania absolwentów kierowano ich także do form subsydiowanego zatrudnienia. Do pracy opartej na umowie pracodawcy z PUP o refundowanie części kosztów wynagrodzenia skierowanego absolwenta (wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne od kwoty refundacji) skierowano 178 absolwentów (w 1999 r. – 162). 92,4% kończących ten rodzaj pracy znalazło dalsze zatrudnienie. Na organizację tzw. umów absolwenckich wydatkowano z FP 323.442 zł.

Ponadto absolwentów objęto następującymi formami aktywizacji (subwencionowanymi z Funduszu Pracy):

- 35 osób skierowano na szkolenie,
- 8 osób skierowano do prac interwencyjnych
- 3 osoby skierowano do robót publicznych
- 2 osobom udzielono pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej.

Ogólnie można stwierdzić, że pracę podejmowali głównie absolwenci szkół policealnych i zawodowych oraz zasadniczych szkół zawodowych. W szkoleniach uczestniczyli w równym niemal stopniu absolwenci szkół policealnych i średnich zawodowych – 17 osób oraz zasadniczych zawodowych absolwenci zasadniczych szkół zawodowych - 14 osób. Staże pracy w zdecydowanej większości odbywali absolwenci szkół policealnych i średnich zawodowych – 130 osób; spośród absolwentów liceów ogólnokształcących skierowano na staż 12 osób, a zasadniczych szkół zawodowych - 8.

3.3. Szkolenia

W roku 2000 działania koncentrowały się na utrzymaniu lub zwiększeniu ilości osób kierowanych na szkolenia, poprawie jakości organizowanych szkoleń oraz wzroście ich efektywności.

Cele te zostały w zasadzie zrealizowane, choć nieznacznie zmniejszyła się liczba osób skierowanych na szkolenia z 255 w 1999 roku do 228 w 2000 roku (tzn. o 10,6%).

Liczba skierowanych na szkolenia w latach 1996 –2000:

Wyszczególnienie	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Liczba osób skierowanych przez RUP / PUP na szkolenia	149	191	356	220	255	228
Dynamika rok poprzedni - 100%		128,2	186,4	61,8	115,9	89,4

Szkolenia organizowano w zasadzie zgodnie z potrzebami przewidywanymi w diagnozie lokalnego rynku pracy. Blisko 2/3 osób skierowanych na szkolenia w 2000 roku rozpoczęła szkolenie z inicjatywy urzędu pracy, który ogłaszał nabór na szkolenia w różnych zawodach. Odbływały się też szkolenia pod konkretne potrzeby zakładów pracy. 38,6% osób skierowanych na szkolenia rozpoczęło szkolenia z uwagi na konkretne potrzeby zakładu pracy zgłoszone w PUP. W celu zwiększenia efektywności zatrudnieniowej szkoleń PUP podpisywał umowy z pracodawcami o zatrudnienie przekwalifikowanych osób bezrobotnych.

Bezrobotni uczestniczyli między innymi w następujących rodzajach szkoleń: kierowca, spawacz, obsługa kas fiskalnych, obsługa komputera, pracownik księgowości, ochrona osób i mienia.

Pracę po ukończeniu szkolenia podjęło 157 osób, co oznacza efektywność – 57,5%. Należy podkreślić, że znaczna grupa bezrobotnych zakończyła szkolenie w październiku i listopadzie 2000 r. Można oczekiwać zatem wzrostu poziomu efektywności zatrudnieniowej tej formy aktywizacji. Ze środków Funduszu Pracy przeznaczono na szkolenia 264.522 zł, co stanowiło 16,3 % ogółu wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

3.4. Tworzenie nowych miejsc pracy w ramach udzielonych pożyczek

W 2000 r. Powiatowy Urząd Pracy udzielił 13 bezrobotnym pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej w łącznej kwocie 101.300 złotych. Działalność podejmowana przez bezrobotnych koncentruje się w dziedzinie usług i handlu.

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby udzielonych pożyczek o 13,3% (2 pożyczki).

Nie udzielono pracodawcom żadnej pożyczki na utworzenie dodatkowych miejsc pracy, z uwagi na brak zainteresowania tą formą pomocy. W roku ubiegłym nie udzielono 1 pożyczkę zakładowi pracy na stworzenie stanowisk dla 3 osób bezrobotnych.

Przeciętna kwota pożyczki, przypadająca na 1 stanowisko pracy wynosiła 7.800 zł. Wysokość pożyczek odpowiadała w zasadzie potrzebom pożyczkobiorców. Działalność podejmowana przez bezrobotnych koncentruje się w dziedzinie usług i handlu.

Przed udzieleniem pożyczki prowadzone były w urzędzie rozmowy w zakresie rozpoznania rentowności ich przedsięwzięcia. Celowi temu służyły również kontrole. Pożyczka to najefektywniejsza forma z ekonomicznego punktu widzenia, gdyż w całości lub części zostaje zwrócona Funduszowi Pracy, choć jej spłata jest rozłożona w czasie. Wzrost zainteresowania pożyczkami w ostatnich czasach notujemy dopiero od ubiegłego roku. Nadal jednak brak wśród pracodawców zainteresowania tą formą, która może być wsparciem dla małych i średnich przedsiębiorstw. Wydaje się, iż wynika to przede wszystkim z konieczności utrzymywania przez okres co najmniej 24 miesiące stanowisk pracy, które zostały utworzone przy współudziale środków Funduszu Pracy dla skierowanych przez PUP bezrobotnych, a także ze zbyt małej konkurencyjności wysokości oprocentowania w stosunku do propozycji innych instytucji finansujących, wymaganych zabezpieczeń - podobnych jak w bankach - postrzeganych jako utrudnienie. Barierą w szerszym stosowaniu tego instrumentu rynku pracy są też obwarowania dotyczące m.in. celu wydatkowania środków, „gwarancji” spłacalności

pożyczki stanowiące nie tylko zabezpieczenie interesu pożyczkobiorcy, ale i urzędu. Pożyczka jest bowiem formą o dość dużym stopniu ryzyka.

3.5. Poradnictwo zawodowe, klub pracy

3.5.1 Poradnictwo zawodowe

Poradnictwo zawodowe w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie koncentrowało się na świadczeniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy, mającym trudności w znalezieniu pracy, wyborze zawodu lub kierunku szkolenia bądź w poruszaniu się na rynku pracy. Poradnictwo to świadczone jest przez doradcę zawodowego w formie porad indywidualnych lub grupowych. W 2000 r. doradca zawodowy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie objął pomocą w formie porad indywidualnych 260 osób, z którymi przeprowadził 450 rozmów doradczych. Wśród osób objętych poradnictwem indywidualnym najliczniejsze kategorie stanowili długotrwale bezrobotni oraz bezrobotni absolwenci.

W omawianym okresie doradca zawodowy świadczył również usługi w formie porad grupowych: udzielono takich porad 819 osobom. Wśród osób korzystających z porad grupowych dominowały dwie grupy odbiorców: osoby długotrwale bezrobotne z tzw. grup ryzyka (przede wszystkim kobiety z wykształceniem zasadniczym zawodowym) oraz absolwenci realizujący Indywidualny Plan Działania w ramach programów „Absolwent ‘99” i „Absolwent ‘00”. Oprócz udzielania porad w formie indywidualnej lub grupowej doradca zawodowy zajmował się także upowszechnianiem informacji zawodowej w Sali Informacji Zawodowej i Poradnictwa Grupowego. W 2000 r. z informacji udostępnianej w SIŻ skorzystało 205 osób. Zorganizowano w niej 13 spotkań, w których uczestniczyły 242 osoby.

Od października 1993 r. działa w Lesznie **Klub Pracy**. Zajęcia w Klubie przeznaczone są przede wszystkim dla bezrobotnych mających trudności w poruszaniu się na rynku pracy. Klub ten działa na zasadzie dobrowolności uczestnictwa. Powiatowy Urząd Pracy przygotowuje i udostępnia nieodpłatnie uczestnikom zajęć materiały informacyjne i podręczniki, a także artykuły piśmienne niezbędne do realizacji programu klubu pracy.

W 2000 roku w zajęciach organizowanych przez lidera Klubu Pracy wzięło udział 198 osób, w tym 138 kobiet. Wśród uczestników zajęć przeważali absolwenci szkół ponadpodstawowych: 54 - zasadniczych szkół zawodowych, 62 - szkół średnich oraz 2 - szkoły wyższej. Klub Pracy – w ramach ogólnopolskiego programu „ABSOLWENT 2000” - przygotowywał absolwentów do samodzielnego, aktywnego i efektywnego poszukiwania pracy. W okresie do 3-ch miesięcy po ukończeniu zajęć w Klubie Pracy 41 absolwentów uzyskało zatrudnienie. Klientami klubu były także osoby oczekujące indywidualnej porady odnośnie sposobów poszukiwania pracy, pomocy w pisaniu podań do pracy, listów motywacyjnych, curriculum vitae. W 2000 r. z usług lidera klubu skorzystało blisko 1.180 osób.

3.6 Środki finansowe w 2000 r.

Wydatki z Funduszu Pracy

Wydatki z Funduszu Pracy dokonywane są zarówno w formie wypłat obligatoryjnych /świadczenia dla bezrobotnych wraz z należnymi składkami, refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników i składek na ubezpieczenie społeczne oraz dodatków i premii dla opiekunów praktyk/ jak i w ramach limitów ustalonych przez Prezesa Krajowego Urzędu Pracy: na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu oraz wydatki pozostałe obejmujące m.in. wydatki na prowizje bankowe, opłaty pocztowe, rozwój systemu informatycznego, poradnictwo i informację zawodową, usługi rynku pracy, funkcjonowanie klubów pracy.

W porównaniu do roku 1999 można zaobserwować:

- wzrost udziału wydatków na zasiłki dla bezrobotnych o 3,4 p.p.
- wzrost udziału wydatków na zasiłki i świadczenia przedemerytalne o 12,8 p.p.
- spadek udziału wydatków na przygotowanie zawodowe młodzieży o 12,4 p.p.
- spadek udziału wydatków na aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu o 4,3 p.p.

Wydatki Funduszu Pracy na sfinansowanie zadań określonych w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu w latach 1995 – 2000 kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Wydatki Funduszu Pracy					
	/w tys. zł/					
	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Zasiłek dla bezrobotnych	13.326,0	15.121,9	9.735,0	2.988,0	3.960,1	6.315,1
Przygotowanie zawodowe młodzieży	1.384,2	1.715,8	1.867,6	1.883,2	1.858,0	1.281,2
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne			279,6	386,8	789,7	2.720,8
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	1.506,6	1.509,4	1.907,6	1.395,9	1.427,0	1.619,3
Pozostałe wydatki	24,0	64,1	59,0	32,6	42,2	116,6
Ogółem	16.240,8	18.411,2	13.848,8	6.686,5	8.077,0	12.053,0

Struktura (%) wydatków Funduszu Pracy w latach 1995 – 2000

	Struktura (%) wydatków Funduszu Pracy /w zł/					
	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Zasiłek dla bezrobotnych	77,3	77,9	65,4	42,6	47,3	55,2
Przygotowanie zawodowe młodzieży	10,8	11,5	15,8	29,7	24,4	11,2
Zasiłki i świadczenia przedemerytalne			2,4	6,1	10,4	23,8
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	11,7	10,2	15,9	21,1	17,4	8,8
Pozostałe wydatki	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	1,0
Ogółem	100	100	100	100	100	100

W strukturze wydatków z Funduszu Pracy w 2000 r. – podobnie jak w latach poprzednich – pozycją dominującą były zasiłki dla bezrobotnych. W związku ze wzrastającą liczbą osób uprawnionych do pobierania zasiłku w 2000 r. nastąpił znaczny wzrost wydatków na ten rodzaj działania osłonowego realizowanego przez urząd pracy. Podobne tendencje wzrostowe obserwowane były w przypadku zasiłków i świadczeń przedemerytalnych (ponad trzykrotny wzrost wydatków z 1999 r.). Niepokojący jest przede wszystkim spadek zarówno wielkości jak i udziału wydatków z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu oraz na przygotowanie zawodowe młodzieży.

Realizacja wypłat zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, stypendiów dla absolwentów oraz należnych od tych wypłat składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne odbywała się w 2000 r. bez zakłóceń, chociaż – z uwagi na trudności finansowe – niekiedy środki te przekazywane były w ostatnim terminie.

Złożone przez pracodawców wnioski o refundację z tytułu zatrudnienia młodocianych pracowników, z uwagi na brak środków, nie zostały w całości zrealizowane w 2000 r. Do zrealizowania oczekują wnioski złożone na łączną kwotę blisko 635 tys. zł.

Problemy finansowe spowodowały również i to, że wydatki na aktywne formy /bez pożyczek/ wyniosły w 2000 r. tylko 66 % limitu. Pierwotny limit na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przyznany PUP w Lesznie wg algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów był niewystarczający. Po uregulowaniu zobowiązań wynikających z umów zawartych w 1999 r. pozwalał on na zaktywizowanie ok. 170 osób. Dążąc do uzyskania dodatkowych środków Powiatowy Urząd Pracy opracował cztery programy, z których trzy zostały zaakceptowane przez komisję powołaną przez Prezesa Krajowego Urzędu Pracy. Dodatkowe środki zostały przyznane w oparciu o Kontrakt Zadaniowy podpisany przez Prezesa KUP i Prezydenta Miasta Leszna. Łączna kwota środków z algorytmu i Kontraktu dała limit na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w wysokości 1.518.141 zł. Umożliwiło to zaktywizowanie 842 osób. Niestety brak środków wynikający z nie przewidywanego wzrostu liczby zasiłkobiorników w kraju spowodował nie dofinansowanie aktywnych form. Drastycznym środkiem podjętym przez Prezesa KUP było nie przekazywanie środków na aktywizację bezrobotnych, a 30 listopada 2000 r. wypowiedzenie wszystkim urządowi pracy Kontraktów Zadaniowych. Fakt ten jak i informacja o braku środków FP na aktywne formy

w 2001 r. spowodował konieczność aneksowania przez PUP umów podpisanych z pracodawcami o organizację prac interwencyjnych, subsydiowane zatrudnienie absolwentów oraz staże pracy. Oznaczało to rozwiązanie umów, w których urząd zobowiązywał się do finansowego wspierania pracodawców zatrudniających bezrobotnych. To trudne zadanie pracownicy wykonywali z pełnym zaangażowaniem, dostrzegając złożoność sytuacji. Pracodawcy, choć nie akceptowali tego stanu rzeczy, wykazali zrozumienie dla zaistniałej sytuacji. Problemem zatem nie są już zobowiązania na rok 2001, będące rzeczą naturalną z uwagi na określony ustawowo okres trwania programów (np. refundacje umów absolwenckich – do 12 miesięcy), a zadłużenia z roku 2000. Brak środków powodował bowiem, iż PUP nie dokonywał pracodawcom refundacji już od sierpnia. Na koniec roku zaległości PUP wobec pracodawców wyniosły 510.509 zł. Urząd Pracy traci w ten sposób wiarygodność jako partner, wiarygodność wypracowaną przez wiele lat.

Limit z Funduszu Pracy na poszczególne aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 1995 - 2000 obrazuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Wydatki na aktywne programy - ogółem	1.506,6	1.509,4	1.907,6	1.395,9	1.427,0	1.619,3
z tego:						
1. prace interwencyjne	846,1	530,5	626,5	314,7	209,0	393,9
2. roboty publiczne	202,6	213,7	465,9	143,6	139,7 *	112,6 *
3. szkolenia	97,2	189,9	225,7	262,0	232,5	264,5
4. aktywizacja zawodowa absolwentów	250,8	502,3	497,5	632,1	632,6	747,0
5. pożyczki	109,9	73,0	92,0	43,5	213,2	101,3

* do limitu robót publicznych doliczono koszt dojazdów osób bezrobotnych skierowanych do zatrudnienia w ramach robót publicznych

Struktura wydatków z Funduszu Pracy / w %/ na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu w latach 1995 – 2000:

Wyszczególnienie	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Wydatki na aktywne programy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ogółem, z tego:						
1. prace interwencyjne	56,2	35,1	32,9	22,5	14,7	24,3
2. roboty publiczne	13,4	14,2	24,4	10,3	9,8	6,9
3. szkolenia	6,5	12,6	11,8	18,8	16,3	16,3

4. aktywizacja zawodowa absolwentów	16,6	33,3	26,1	45,3	44,3	46,2
5. pożyczki	7,3	4,8	4,8	3,1	14,9	6,3

Powyższa struktura wydatków FP na aktywne formy nie odzwierciedla stanu faktycznego limitu na rok 2000. Ukształtowała ją trudna sytuacja finansowa i możliwości płatnicze. Struktura ta uwzględnia zobowiązania wobec pracodawców, które powinny być uregulowane w 2000 r.

Limit środków Funduszu Pracy w 2000 r. na aktywne formy - w porównaniu do roku 1999

Wyszczególnienie	Limit /w tys. zł/		Dynamika 1999 r. =100%
	1999 r.	2000 r.	
Wydatki na aktywne programy - ogółem z tego:	1.427,0	1.619,3	113,5
1. prace interwencyjne	209,0	393,9	188,5
2. roboty publiczne	139,7	112,6	80,6
3. szkolenia	232,5	264,5	113,8
4. staże	383,3	423,6	110,5
5. refundacje absolwenckie	249,3	323,4	129,7
6. pożyczki	213,2	101,3	47,5

Struktura (%) środków Funduszu Pracy w 2000 r. na aktywne formy w porównaniu do roku 1999

Wyszczególnienie	Limit /w %/		Różnica punktów procentowych (+) wzrost (-) spadek
	1999 r.	2000 r.	
Wydatki na aktywne programy - ogółem z tego:	100,0	100,0	0,0
1. prace interwencyjne	14,7	24,3	+ 9,6
2. roboty publiczne	9,8	6,9	- 2,9
3. szkolenia	16,3	16,3	0,0
4. staże	26,8	26,2	- 0,6
5. refundacje absolwenckie	17,5	20,0	+ 2,5
6. pożyczki	14,9	6,3	- 8,6

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy posiada zadłużenie wobec ZUS z tytułu nie zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Jest to zadanie państwa powierzone powiatowi i jest realizowane na podstawie podpisanego porozumienia przez Wojewodę Wielkopolskiego z Prezydentem Miasta Leszna. Kwota dotacji na 2000 r. ustalona przez WUW Poznań była niewystarczająca. Środki na ten cel były zaniżone prawie o 40%! Sytuacja w tym zakresie była trudna w całym kraju. Niemniej jednak ZUS podjął działania w celu ściągnięcia zaległości poprzez działania egzekucyjne, w szczególności zablokowanie kont urzędów pracy. Działania te dotknęły również Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie. Liczne wystąpienia osób /Wojewoda Wielkopolski, Starostowie, Prezydenci Miast, ostatnio Wicepremier Minister Pracy i Polityki Społecznej, posłowie/ nie przyniosły zaprzestania prowadzonych działań

Środki budżetowe na funkcjonowanie Urzędu

Od początku roku wystąpił brak środków na funkcjonowanie Urzędu. Plan wydatków na 2000 r. ustalony został na poziomie 113,3 % wykonania 1999 r., nie oznaczało to jednak realnego wzrostu planu o ten wskaźnik. Środki na 1999 r. nie były bowiem wystarczające. Ponadto z dniem 1 stycznia 2000 r. PUP przejął dodatkowe zadania /kontrola legalności zatrudnienia i zatrudnienie cudzoziemców/ z Filii WUP w Lesznie wraz z 3 pracownikami. W tej sytuacji wystąpił brak środków. Wielokrotne prośby i interwencje przekazywane w tej sprawie do Wojewody zarówno przez Starostę jak i Prezydenta nie przyniosły zwiększenia limitu, gdyż środki Wojewody zostały rozdysponowane w całości.

Utrzymanie funkcjonowania Urzędu w 2000 r. na obecnym poziomie /standardu usług/ było możliwe tylko dzięki przydzieleniu dodatkowych środków przez Zarząd Miasta Leszna.

Ponadto Urząd Miasta Leszna udzielał PUP również pomocy w sytuacji zagrożenia wywiązania się z terminu płatności należnych opłat poprzez przekazywanie zaliczek środków /środki z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego przesyłane są w wysokościach niższych od wynikających z planu i nie zawsze w terminie/.

Plan wydatków na 2001 rok zaproponowany przez Wojewodę nie zakłada poprawy, a wręcz zmierza do dalszego, znacznego ograniczenia środków. Okoliczności te wymusiły dokonanie zwolnień pracowników. Przy wzrastającej w ostatnich dwóch latach liczbie klientów decyzyja ta może budzić kontrowersje.

3.7. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawni to 4,5% (250 osób) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych; w porównaniu do stanu notowanego w końcu roku 1999 liczba ich gwałtownie wzrosła o 127 osób. Większość z nich to mieszkańcy Leszna – 170 osób. Osoby niepełnosprawne posiadające status bezrobotnego dotknięci są przede wszystkim schorzeniami narządów ruchu (114 osób), układu krążenia (27 osób), wzroku (20 osób). 45 osób uznano za niepełnosprawne w związku z chorobą psychiczną-umysłową. Ponadto w urzędzie zarejestrowanych jest 236 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie posiadających jednak statusu bezrobotnego. W tym przypadku również dominują osoby zamieszkałe w Lesznie – 209 osób. Rodzaj schorzeń i ich liczbowy rozkład jest podobny jak u osób niepełnosprawnych – bezrobotnych. W ciągu roku zarejestrowało się 315 bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. W okresie tym pracę podjęło 174 niepełnosprawnych – bezrobotnych.

Zatrudnianie cudzoziemców .

Na zatrudnienie cudzoziemca, który nie ma karty stałego pobytu lub nie nadano mu statusu uchodźcy w naszym kraju, pracodawca musi uzyskać zezwolenie, cudzoziemiec zaś zgodę.

Zezwolenia wydawane są w oparciu o obowiązujące przepisy, po dokładnym przeanalizowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i spełnieniu przez cudzoziemców i pracodawców kryteriów określonych przez samorząd województwa.

W 2000 r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęło 39 wniosków o udzielenie zezwolenia na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej przez cudzoziemców, na które wydano 35 zezwoleń na pracę. 29 osób otrzymało zgodę na pracę w 18 zakładach pracy funkcjonujących na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Pracownicy-cudzoziemcy pochodzili z: Ukrainy (8), Holandii (4), Niemiec(4), Wietnamu(3), Białorusi (3), W. Brytanii (2), Austrii (1), Kazachstanu(1), Pakistanu (1), Stanów Zjednoczonych (1) i Turcji (1).

Wydane zgody dotyczyły pracowników w zawodach: kucharz , trener sportowy, nauczyciel języka obcego , przedstawiciel handlowy, specjalista ds. finansów.

Cudzoziemcy zatrudniani byli przede wszystkim w przedsiębiorstwach zagranicznych –17 osób, w sektorze publicznym zatrudnienie znalazło 6 osób.

Większość cudzoziemców podejmowała pracę w zakładach zatrudniających do 49 pracowników (19 osób). Zgody były wydawane przeważnie na okres 6-12 miesięcy (zgodnie z zapotrzebowaniem pracodawcy).

Kontrola legalności zatrudnienia

Od momentu otrzymania upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych (tj. od dnia 01 marca 2000 r.) do chwili obecnej inspektorzy ds. legalności zatrudnienia Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie przeprowadzili 231 kontroli z czego 117 w powiecie leszczyńskim i 114 w powiecie grodzkim.

W trakcie przeprowadzonych kontroli zakładów pracy (pracodawców) stwierdzono wiele nieprawidłowości w zakresie prowadzenia dokumentacji osobowych zatrudnionych pracowników. Przeprowadzający kontrole pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie wzywali pracodawców do niezwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, zaś wobec pracodawców, którzy rażąco naruszyli przepisy ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu podejmowano postępowanie przed kolegium ds. wykroczeń.

Takich wniosków w okresie sprawozdawczym było 5, a dotyczyły pracodawców - z powiatu grodzkiego - zatrudniających do 9 osób. Efektem działań kontrolnych było także 15 legalizacji zatrudnienia. W 12 przypadkach pracodawcy podpisali z pracownikami umowy o pracę, zaś w 3 przypadkach podpisano umowy cywilno-prawne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli pracodawcy dokonali wpłat zaległych należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i ubezpieczenie zdrowotne na łączną kwotę 16.624,15 zł. W skutek działań kontrolnych w przedmiotowym zakresie Kierownik Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie powiadomił o naruszeniu przepisów prawa następujące instytucje kontrolne :

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 2 przypadki
- Państwowa Inspekcja Pracy - 3 przypadki
- Urząd Skarbowy - 1 przypadek

W przypadkach koniecznych inspektorzy ds. legalności zatrudnienia PUP w Lesznie przeprowadzili również kontrole z jednostkami współdziałającymi (Straż Miejska, PIP itp.). W minionym okresie przeprowadzono 10 takich kontroli.

Podsumowanie

Rok 2000 był rokiem wyjątkowym. Bezrobocie nadal pozostawało dominującym zjawiskiem na rynku pracy. Mimo wielu pozytywnych zjawisk, które trzeba dostrzegać i doceniać jak np. wzrost liczby ofert pracy, wzrost liczby podjęć pracy, obniżenie poziomu dominacji kobiet wśród bezrobotnych, konieczne jest skoncentrowanie się na pogłębiających się niekorzystnych tendencjach. Wśród nich ogromnie ważny jest wzrost długotrwale bezrobotnych.

Rok 2000 nie sprzyjał działaniom ograniczającym zarówno źródła jak i skutki bezrobocia. Według Rządowego Centrum Studiów Strategicznych zbyt wolne było tempo wzrostu gospodarczego, aby mogły powstawać nowe miejsca pracy. Ekonomiści twierdzą też, że wydajność pracy jest zbyt mała, rynek pracy jest nieelastyczny, a system kształcenia – niedostosowany do jego potrzeb, aby skutecznie przeciwdziałać bezrobociu. Badania Banku Światowego oraz badania Międzynarodowego Funduszu Walutowego wskazują na te obszary jako wymagające zmian w celu zmniejszenia bezrobocia. Receptą na efektywne obniżenie jego poziomu jest w opinii Unii Europejskiej: mniej uregulowany rynek pracy, niższe podatki, zrównoważone finanse publiczne, a przede wszystkim lepiej wykształcone społeczeństwo.

Bardzo trudny był to rok dla Powiatowego Urzędu Pracy. Włączenie go do administracji samorządowej nie było prostym, jednorazowym „przejściem”. Bowiem od stycznia do marca 2000 r. funkcjonował w strukturach powiatu ziemskiego. Natomiast od kwietnia zwierzchnictwo nad PUP przejął Prezydent Miasta Leszna. Procedury administracyjne i techniczne związane z tym faktem przeprowadzano zatem dwukrotnie. Podział zadań realizowanych przez PUP na własne – tzn. samorządu i zlecone samorządowi przez państwo dodatkowo komplikowały i tak złożoną sytuację. Jednak podstawowym i największym problemem był brak środków finansowych – Funduszu Pracy i budżetowych. Blokada kont, rozwiązanie umów z pracodawcami włączającymi się w proces przeciwdziałania bezrobociu poprzez zatrudnianie bezrobotnych, ponadto nie płacenie pracodawcom refundacji z tytułu zatrudniania bezrobotnych bądź przygotowania zawodowego młodocianych pracowników podważało wiarygodność urzędu jako rzetelnego partnera. Skutki takiego działania trudno dziś określić, ale niewątpliwie negatywnie wpłyną na przyszłą współpracę. W historii służb zatrudnienia sytuacja taka nigdy wcześniej nie miała miejsca.

Pozytywne postrzeganie urzędu i kształtowanie pożądanego wizerunku zależne jest w dużym stopniu od rzetelności instytucji i skuteczności jej działania. Jednakże rzetelność, wiarygodność i profesjonalizm urzędu nie jest jedynym czynnikiem decydującym o skali bezrobocia. Pozytywne skutki stosowanych programów warunkuje też aktywna i wspólna z partnerami lokalna polityka przeciwdziałania bezrobociu, którego rozmiary są obecnie ekonomicznie niepożądane i społecznie nieakceptowane. Wspólnym zadaniem jest więc realizacja

najważniejszego celu stojącego przed urzędem pracy, a mianowicie dążenie do spadku liczby bezrobotnych w Lesznie i powiecie leszczyńskim.

Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie w 2001 r. nadal będzie rozwijał swe działania w kierunku dynamizacji i aktywizacji rynku pracy, rozszerzania form współpracy z partnerami, doskonalenia działań urzędu jako organizacji. Celem urzędu będzie przede wszystkim zwiększenie liczby ofert pracy zgłaszanych w PUP i liczby bezrobotnych podejmujących pracę za pośrednictwem urzędu - m.in. poprzez pozyskiwanie ofert pracy w trakcie wizyt w zakładach pracy. Nawiązywanie i utrzymywanie kontaktu z pracodawcami służy również agregowaniu informacji o rodzaju działalności, perspektywach rozwoju firm, możliwościach zwiększenia zatrudnienia, ewentualnym zapotrzebowaniu na pracowników o określonych kwalifikacjach. Ma to zapewnić bezrobotnym dostęp do tych miejsc pracy, niekiedy po uprzednim przygotowaniu kandydatów - w ramach szkoleń. Gromadzenie informacji o pracodawcach, o bezrobotnych, analizowanie sytuacji na rynku pracy to działania urzędu, które nie stanowią bezpośredniej pomocy, ale pogłębiają wiedzę o potrzebach i możliwościach osób pozostających bez pracy, o możliwościach i szansach przeciwdziałania bezrobociu. To z kolei pozwala skuteczniej pomagać, trafniej adresować programy do poszczególnych grup bezrobotnych. W przypadku otrzymania środków Funduszu Pracy na aktywne formy PUP będzie dążył do racjonalnego gospodarowania publicznymi środkami oraz utrzymania wysokiego poziomu skuteczności zatrudnieniowej programów finansowanych z Funduszu Pracy. Urząd pracy aspirujący do roli organizatora rynku pracy musi jednak swe działania dostosowywać odpowiednio do zmian zachodzących na rynku pracy i wewnątrz urzędu. Zmieniające się uwarunkowania ekonomiczno-gospodarcze oraz negatywne skutki bezrobocia wymuszają inne rozłożenie akcentów i priorytetów. Mimo uznawania prymatu pracy nad zasiłkiem urząd będzie musiał dostosować możliwości organizacyjne do większej liczby klientów korzystających w pierwszym etapie z instrumentów o charakterze socjalnym (zasiłki).

Niestety, prognozy dla kraju nie są optymistyczne. W 2001 r. bezrobocie będzie nadal wzrastało; również w Lesznie i powiecie leszczyńskim. Skala tego zjawiska zależeć będzie przede wszystkim od sytuacji gospodarczej rejonu, ale też - od wielkości środków Funduszu Pracy na programy przeciwdziałania bezrobociu. Wielkość tych środków nie jest jeszcze znana, a zapowiedzi są w zasadzie pesymistyczne.

Rok 2001 budzi zatem uzasadniony niepokój. Przy wzrastającej liczbie bezrobotnych, ograniczeniach finansowych i kadrowych realizacja zamierzeń Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie w 2001 r. w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i łagodzeniu jego skutków w Lesznie i powiecie będzie zadaniem bardzo trudnym.